

Prejeti se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročino prejema opraviščeno
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — 100 kr.
za pol leta . . . 5 " — 50 "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljen
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

„Svoji k svému a vždy dle pravdy.“

Tako se glasi geslo moža, kteremu ves narod česki hvaležen pravi otec vlasti (pater patriae), Fr. Palackega, kteri rojen 1. 1798 na Moravskem je glasiti se jel v slovstvu leta 1817, prišel v Prago leta 1823, vredoval Čas. Česk. Musea leta 1827—37, Archiv česki leta 1840—62, doktor modroslovja in deželni historio- graf spisoval skoro 50 let „Dějiny národa českého“ ter srečno po česki dovršil jih letos od dobe najstarše do leta 1526. V ta spominj je obhajal narod česki na belo nedeljo 23. apr. v Pragi veliko slavnost, ktere se je osebno vdeležilo do 300 najblagših mož iz českih in sicer slovanskih krajev, in o kteri je telegra- fično došlo Palackemu čez 700 pozdravov; na pr. iz Ruske 12, iz Srbske, Hrvaške in od južnih Slovanov skupaj 40, iz Dalmacije 3, Tirolske 1, Štajarske 3, Kranjske 8, Slovaške in Ogerske 15, Galicije in Poljske 4, Bukovine 1, Šlezije 5, Nemčije 10, Lužic 1, z Dunaja 7, drugi največ iz Česke pa Moravske itd. itd. Iz Ljubljane, naznanjajo „Novice“ 26. aprila popisavši lepo predvečernico, ktero smo imeli 23. aprila v čitalnici v enaki namen, je v ne- deljo, ko so v Pragi obhajali svečanost Palac- kemu na čast, tudi Matica slovenska slav- nemu historiografu brzojavno čestitko poslala, isto tako dr. Jan. Bleiweis v svojem imenu in imenu društva „Slovenije.“

„Čech“ ima o tej priliki v čislju 93. dr. Fr. Palackemu na čast krasno pesmico, in za njo v kratkih toda krepkih besedah nekte- re opomine, o kterih bi človek želel, da se jih

resno poprimejo vsi Slovenci v svojem de- janji in nehanji.

Kakor v življenji posameznih, tako pridejo tudi narodu časi, da se poprašuje v njih: „Ti, kdo si?“ Tudi narodi imajo od Boga vsak svoj namen, in treba je, da si prizadevajo ga do- seči, da ga ne zgrešijo ter ne izginejo izmed števila živih delavnih narodov. Tudi narod se ima popraševati: Kdo sem bil, in ali sem kaj prida naučil se v preteklosti; kdo sem, in ali prav obračam svojo sedanost; kdo bodem, in ali pripravljam sebi in zarodu svojemu dobro prihodnost? — Narod živeti ima po svoji last- niji, in slavni predniki kličejo mlajšim nasled- nikom po zgodovini: „To smo bili mi; to bo- dite vi. Smo mogli mi, zakaj ne bi mogli tudi vi?“ Po zgodovini, v kteri vidoma kaže se previdnost božja, ktera vlada svet in narode, ne pa železna osoda ali slepo naključje, kar tako lepo razlaguje rojakom svojim Palacky, — v zgodovini, ktera je pomenljiva učiteljica narodu v njegovem tajnem in javnem življenji, v srečnih in slavnih, pa tudi v težkih in ne- milih dobah.

Tri zvezdice pa sijajo nam iz dějin ali zgodovin Palackega, pravi „Čech“, o kterih bi rad, da sijale bi prej ali slej tudi Slovencem.

Prva zvezdica se glasi: „Já jsem Čech.“ Od nekdanj so bili že Čehi duhovni voditelji drugemu Slovanstvu, in najkrepkejši branitelji proti presili nemški, od vseh strani nas pritiskajoči. Koliko drage krvi česke je preteklo, da se ohrani zlata svoboda, ohrani naše ime, postavi veliko del Bogu na čast, do-

movini na slavo, človeštvu v prid! Čehi bili so most, trden most med vzhodom in zapadom, in so vzlasti od začetka krščanstva varovali drugim Slovanom najdraže svetinje. To mesto naj sebi in potomcem ohranijo še v prihodnje, in zlata Praga bodi središče ne le Čehom, temuč draga, predraga vsem Slovanom. K tej zavédnosti je Palacky pripravil Čeha po svojih dějinah. — Kedaj kedaj dobimo Slovenci zgo- dovinarja, da po domače pokaže nam imenit- nosti pokojnih naših očetov, da vzbudi v nas čut vzajemne narodnosti, da bití slovenske krvi bode Slovencu ponos, da „bela Ljubljana“ čis- lana bode središče Sloveniji?

Druga zvezdica se glasi: „Neskonale vice než kdo jiny Cirkev římskokatolická prospěla našemu národu.“ Palacky — nekatolik — prosto daje v zgo- dovinu svoji spričevanje resnici, da Čehi po delo- vanji katoliške cerkve so dobili tiste močne vsta- nove, po kterih so dospeli do olike in izobra- ženosti ter vstopili v vrsto omikanih narodov krščanskih. Po katoliški cerkvi, ktera je na- rodno lastnijo čislala primérno, se je povzdignila česka domovina tolikanj, da je slovela krog in krog, in da so ime česko spoštovali papeži in cesarji. Na te vstanove se opira naša zgo- dovinu, in ne smé se naboženost ali vérnost (religio) ločiti od národnosti, kar po nekda- njem poganstvu zahtéva sedanje brezverstvo, novodobno tvarinarstvo; vsaj o Duhovem po- slavljenju bile so vse narodnosti in posvečeni vsi jeziki. — Kedaj kedaj bode po resnični zgodovini svetlo sijala Slovencem druga zve- zdica, da — kakor Čehom — je tudi pri nas

O slovenskem gledišči resna beseda.

(Konec.)

Dozdaj, kakor smo rekli, nismo imeli še posebnega vzroka tiščati si nos pred kako na naš oder presajeno glediščno cvetlico, ker te, ki niso dobro dišale, je že občinstvo naše umorilo in pokazalo, da za „konjske“ vijolice nima pravega nosu. Tedaj bi mi prav lahko molčali in čakali, da vrtnar, ki s takimi ne- varnimi skušnjami eksperimentira, pride sam na kant, ker ga tako presajanje mnogo stane. Ali ker je ta vrtnar — vsaj tako se vidi — dramatično društvo samo, ki za take škodljive poskušnje denar — ne svoj, ampak udov, de- žele denar — daje, zato nam vest ne pripušča dalje molčati; spregovoriti in svariti moramo „dramatično društvo“ in opomniti ga dolžnosti, one dolžnosti, ktero je prevzelo po svojih udih, med kterimi so narodnjaki vsih stanov.

Kaj je imela pomeniti igra „Der Pfarrer von Kirchfeld?“ Recimo, da jo je beneficijant dal na svojo roko. Vendar se je vršila v ljub-

ljanskem gledišču, tedaj na ime „dramatičnega društva“. Kake namere ima ta duševno zelo ubog izdelek? Ali mislite s tem gledališčno nespretnim, čutstvu našega ljudstva celo po- polnoma nasprotnem površnem produktu eksal- tiranega nemškega brezverca nagajati ali naše ljudstvo hujskati zoper duhovščino? Primaruha, če že mislite hujskati ljudstvo — — no! zlo- žite igro, kako se duhovščina na Pruskem preganja. Če že hočete duhovne po vsej sili tudi na naš oder spraviti, kažite jih v podobi, kakor so: preganjani po različnih liberalcih in sploh spridenih ljudeh, po sodnijah, saj imate gradiva o tem tudi iz najnovejše zgodovine naše dežele dovolj; če pa hočete seči po ena- kem gradivu na tuje, no! pišite kaki sodnji na Prusko, tam dobite izvrnega in zaneslji- vega predmeta dovolj za igre, v kterih imajo glavne naloge župniki, celo škofov vam ne manjka za mikavno gradivo glediščinim igram. Kako „efektno“ n. pr. bi bilo, če bi kakega katoliškega škofa kazali na odru, kterege bi vsled tega, ker se drži cerkvenih postav in svoje dolžnosti, na zadnje žandarji odgnali v ječo! To bi bil glediščin „efekt“, da ne tacega, in vrh tega resnična dogodba, ne domišljija,

kakoršne spravljajo dandanes liberalni „tuh- tarji“ na dan. Dalje: komu li je vstreženo s tem, če se procesija karikira in na smeh stavi ne le po osebah, iz kterih je sestavljena, ampak tudi po petji, ki je res tako, da se pevci morajo ljudem smiliti. Ali res ni drugače, nego da mora po vsi sili procesija na oder? Ne, celo spodobno sostavljena, ne pa taka, da se ž njo zasmehujejo cerkveni obredi. Naravno in se- danjemu času podobno bi bilo tudi, ako bi jo na kakem kraju vsled ukaza okrajnega glavar- stva briči in žandarji — če ne že razkropili, vsaj strogo opazovali in spremljevali. To bi ne bilo le po sedanjem liberalnem duhu po- sneto, ampak tudi zares efektno.

Evo gradiva za efektno in ne lažljivo igro a la „Pfarrer von Kirchfeld!“ Mislite si župnika, ki svoje dolžnosti po vsem natančno spolnuje, je pravi oče revnim in pomaga vsa- kemu, kolikor ve in more, dejansko ali z do- brim svetom. Vsa občina ga časti in spoštuje. Pride pa v faro kak spriden človek, naj bo novega duha napihnen učitelj, kak spriden študent ali kak drug človek, ki jame rovati in kovati zoper spoštovanega dušnega pastirja. Seme, ki ga seje, pade pri nekterih malovred-

neskončno več nego kdo drugi cerkev rimsko-katoliška koristila našemu narodu, da bi brez nje in slovenske duhovščine Slovencev kar ne bilo? Kdor pozna povéštnico staroslovensko, in kdor pozna pravi vspeh delovanja drugovercev na slovenskem književnem polju, kakó se more zanje vnméati celo v beli Ljubljani še dan danes? —

Tretja zvezdica se glasi: „Narode, svornosti jen dojdeš cile; zhyň v tobě všelika nesvornost a rozkol jedovatý.“ Od tisuč let, kaže Palacky, je narod česki drago plačevati moral neslogo v lastni domovini, in koliko je bilo bojov bitih, koliko krvi prelite, koliko spominkov znanstvenih in umetniških porušenih vsled notranje domače razprtije. Dokler so zedinjeni stali česki Slovani, bili so strah tujim vragom; kedar pa so bili razdvojeni, bili so jim posméh. V pregovor postala je tujcem nesloga slovanska. Sedanji čas se zavedamo, in „proklete so grablje“ odpadnikov. — Kakor so si nagajali zadnja leta mladi in stari Čehi, da so se smejali jim tujci; ravno taka péla se je Slovincem. In sad? Koga ni groza, kdor ima le količkaj verskega in narodnega čutila v sebi? In kako dá se pomagati?

Vsi pravi katoličani mólimo in prósimo, da bi sedanji sv. oče Pij IX. doživel še zmage sedaj skoro po vsem svetu stiskovane in preganjane cerkve katoliške. „Čech“ želi Palackemu, naj bi doživel ne zarije, marveč solnca, jasnega solnca lepših, slavnejših dni naroda českega, in to po geslu svojem, katero je tudi geslo vsega naroda. „Svoji k svému a vždy dle pravdy“ t. j. Svoji k svojemu in to vselej po pravici, po poti postavni. Pravne, postavne poti držimo se védno tudi Slovenci, in v ta namen naj glasila naroda českega, o svitu omenjenih zvezdic, bodo tudi glasilke naroda slovanskega: Ne vdajmo se, milujmo ali ljubimo se, složimo se! To pa vse po oca Palackeega geslu:

„Svoji k svému a vždy dle pravdy.“
Resnicki.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. maja.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji so bili v soboto zopet ministerski razgovori, o katerih se je pričako-

nih ali lahkomišelnih ljudeh, pijancih itd. na rodovitna tla, nasledek tega je, da zapeljani ne hodijo v cerkev, ampak med duhovskim opravilom pred njo razgrajajo, po noči pa se pod okni in po krčmah pretepajo. Morda se župniku celó zgodi, da ga javno zasramujejo in mu nagajajo, kar se dá. Malopridnež, ki nič ne dela, ampak si hrani življenje le po dobrovoljnosti onih, ktere hujska, pride pa sčasoma tako daleč, da nima ne jesti ne piti ne obleke; po krčmah je povsod dolžan, in ko mu zadnji krčmar vrata pokaže, šine vanj duh obupa ali marveč duh liberalnega poguma, gre in se obesi. To bi bil velikansk teatraličen efekt! Župnik — se ve, da — vsled cerkvenih postav samomorca ne sme pokopati na blagoslovljeni zemlji, zato ga trgajo po liberalnih časnikih, opravljajo po liberalnih družbah in opazujejo njegovo dejanje in nehanje tako, da ce'ó k pridigam v cerkev hodijo vohuni in prežé na besede. Ko neko nedeljo govori o sedanjem liberalizmu, o brezverstvu, ki se po svetu širi, o cerkvi nasprotnih postavah itd., gredó in ga zatožijo sodniji, rekoč, da je hujskal zoper postave in one, ki jih delajo in potrjujejo. Najde se par ljudi, ki pričajo zoper

valo, da bodo odločilni, ker so prišli še ogerski ministri Trefort, Szende, Pechy in Bedeković na Dunaj. Tisza se je zgovarjal še posebno z Andrassyem in je bil potem poklican k cesarju, da mu poroča o vspehu dosedanjih obravnav. Ker je podalo se tudi več ogerskih poslancev na Dunaj, mislijo, da se imajo obravnave zdaj dognati in da so se ti poslanci zato na Dunaj podali, da se ministri lahko z njimi posvetujejo, ne da bi se ministri nalašč zato med Pešto in Dunajem sem ter tje vozili.

V četrtek 27. t. m. se je zbralo v neki sobi poslanske zbornice več „imenitnejih“ oseb liberalne barve, med njimi lastnik „N. fr. Pr.“, Giskra, več državnih poslancev in Španjol Dom Marcoartu in ta shod so imenovali „zbor miru“. Nameravali niso nič družega, nega Avstrijo razorožiti in to v tem času, ko je krog nje vse v ognju. Se ve, da so le besedovali, skleniti niso mogli nič, in če bi bili prav kaj sklenili, bi to nič ne zdalo.

Dunajski škof Kučker je bil v nedeljo 30. aprila slovesno vmeščen.

Biskup Strossmayer. Djakovarski škof je na Dunaju pal spet v nemilost pri avstrijskih državnih. Lansko leto že so divjali proti njemu vradni gospodje ter mu pripisovali pri jugoslovanskem vzdigovanju znaten delež. Sedaj pripisujejo mu zopet odgovornost za prijaznost, katero kristjanom na Turškem skazuje narod italijanski in celo vlada. Kakor je znano, bival je Strossmayer preteklo zimo v Rimu. Da za Rimom daruje vsa Italija sočutje svoje kristjanom na Turškem in da niso mogli vlade italijanske nakloniti k nameram madjarskim, zvrča se na Dunaju vzrok te neprijetne prikazni na Strossmayera. Trdi se, da celo sv. oče so bili z Dunaja poprošeni, naj omejijo ali nekoliko pritisnejo protimadjarsko delavnost škofa Djakovarskega, piše „Čech.“

„Cyrilleum ali Cyril“? V „Čechu“ bilo je že nekaj dopisov, naj se vstanovi v Pragi „Cyrilleum“ kakor je na Dunaju Frintaneum, za sposobne duhovnike, da se v njem izučujejo bogoslovnih ved za doktorstvo in doma ohranijo v narodnem duhu in potem gojijo ter pomnožujejo znanstvo bogoslovno. Temu nasproti pa svétuje nekdo, naj se namesti vstava napravi prej „Cyril“ t. j. vsem katoliškim Slovanom v Avstriji vzajemnen slovstven list za bogoslovne vede in umetnije. Vanj

njega, sodnija ga obsodi v ječo, viša sodnija potrdi to razsodbo in čez nekaj časa se mu naznani, da je samotna sobica za-nj že pripravljena. Ko se opotavlja, pride ostrejši klic in slednjič — žandarja. Zdaj mora iti v ječo! Mož, ki je vse svoje življenje žrtvoval za blagor svojih ovčic, za blagor človeštva, ki je imel pri vsem svojem dejanji in nehanji najboljšo, najsvetejšo namene, mora zdaj v ječo enako najhujšemu hudodelniku. Ta misel ga tako zbode, da mu počí srce in se mrtev na tla zgrudi. Evo teatraličen efekt, da ga ni tacega in vrh tega baziran na resnične dogodke, katerim še pisateljske domišljije treba ni.

To, to je gradivo za igre, ginljive in žalostne, za pet in še več dejanj, in take igre bi imele velikansk vspeh in bi bile brez vse hudovoljne tendence, ker bi le to na odru kazale, kar se v življenji res godi.

Sicer pa sploh take reči, ne gredo na oder, kakor druge v cerkev ne. To naj pomislijo tisti, kateri imajo slovensko gledišče v rokah, in naj se ravnajo po tem, da ne bode reč sama škode trpela, niti narodu škode delala.

naj bi dopisovali bogoslovja doktorji in velikrat, pravi „Čech“, brez naslova tega zmožni duhovniki znajo in delajo več od unih. Podpora, prilika naj se jim daje, vzbujajo naj se. Cerkevni jezik nam je latinski; spisi se lahko predstavljajo v razne jezike slovanske. Sicer se olikani Slovani med seboj kaj lahko že razumemo. Jezik ne bi delal težave, potreba pa je. Brezverstvo napada katoliško cerkev ter se bojuje na življenje in na smrt. Čas je, da se katoliški Avstrijani začnemo zedinovati v lastnem glasilu. Vnanji svet méni, da le spimo in dremujemo, in da je bogoslovno polje v ledinah malo obdelano. Reč je vredna, da se čisla in vzbujajo, dokler počne koristno delovati v prid in na slavo cerkvi in veri katoliški.

Madjarska. Kakor na Strossmayera — so okoli Madjari zabavljati jeli sedaj na škofa senjskega dr. Jurja Posiloviča, kajti profesor bogoslovja v Zagrebu bivši vrednik katoliškega lista, znan po svoji učenosti in kreposti, je sloveč tudi v narodnosti, toraj trn Madjarom, kateri bi gospodovali radi po Dalmaciji in do morja.

V Pešti je 28. t. m. napravilo par sto študentov neko demonstracijo z bakljado; razgrajali so in govorili za posebno samostojno colnino in enako posebno denarno banko. Toda vse to je bil le ponočen hrup, nihče se ni zmenil za-nj, celo tisti ne, katerim na čast je bil napravljen.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča. Muktar-paša je napel vse žile, da bi Nikšič z živžem preskrbel. Pri prehodu Duga so bili vstajniki na preži in so naredili vtrjene prekope. Muktar-paša je bil svojo četo pomnožil za 10 taborov (batalijonov) in se napotil proti omejenim trdnjavi, ktera je za Turke in ustajnike enako važna. Pri dužkem prehodu so ga tedaj ustajniki čakali in vnel se je hud boj, čegar izid nam do zdaj še ni znan. Pač naznanja turšk telegram iz Carigrada, da je Muktar-paša predrl steno ustajnikov in Nikšiče preskrbel z živžem, a znano je že iz skušnje, da telegrami iz Carigrada navadno niso resnični. —

Iz Dubrovnika naznanja telegram od 28. aprila, da je četa ustajnikov pri Gradacu napadla turško četo, jo potolkla in vzela ji 50 vojaških konj in 370 repov goveje živine.

V Bosniji so se zdaj vzdignili tudi katoliški kristijani, ki se s konca niso vstaje vdeleževali. To se je zgodilo vsled sile, ki se jim godi po iztirjevanji bojne priklade, ktere po postavi nimajo drugi plačevati, nego tisti, ki bi morali po starosti biti vojaki, ki se pa zdaj brez usmiljenja tirja od vseh. Vrh tega vganjajo Turki še dalje vsake baže grozovitosti. V Sarajevem so posekali kristijana gostilničarja Pero Joceviča, kateri jim ni mogel dati živeža, ker ga sam ni imel. Zavoljo te silovitosti so prijeli sicer dva turška vojaka, ali ker so zoper nju bile priče le vdova in otroci umorjenega kristjana — ki pa po turški postavi ne veljajo za sodnijske priče — sta bila vojaka spuščena.

Turška vlada je razposlala do evropskih vlad neko okrožnico, v kateri nekako prosi njihove pomoči za pogašenje vstaje. Ta okrožnica je — se ve, da — veliko senzacijo napravila po Evropi, ker ž njo Turčija indirektno pripozna, da ona sama brez tuje pomoči ni v stani potlačiti upora. Ker pa vendar evropski diplomati nočejo obstati svoje blamaže s turškimi reformami, se je podvizal oficijelni telegram to senzacionelno novico razložiti tako,

da Turčija potrebuje le moralne podpore, namreč v tem smislu, da bi evropske države branile svojim državljanom prihajati ustajnikom na pomoč. Oficijelni telegraf je za vsako rabo.

V bavarski zbornici poslancev je Herz predlagal, naj se odpravijo vsa zastopstva bavarska pri nenemških deželah. Predlog ta pa ni obveljal.

V Berlinu ima priti ruski car še le 13. maja. Gotovo je, da se bodo pri tej priliki cesarja in njegovi ministri razgovarjali posebno o jugoslovanskem vprašanju in o tem, kako se temu nasproti obnašati. Čudno je le, da berlinski časniki še zdaj ne nehajo govoriti o pomirjenju ustajnikov na diplomatičnem potu!

Francoski denarni minister je določil, da imajo katoliške družbe plačevati davek od svojih dohodkov. To dozdej nikjer ne velja. Davek plačujejo povsod edino le take družbe, ki so ustanovljene iz dobičkarije. Katoliške družbe pa so enako političnim, znanstvenim, umetniškim in enakim družbam ustanovljene le za razširjanje blazih namenov, za likanje in požalnavanje ljudi. In take družbe naj bi davek plačevale!

Angleška kraljica se bo odslej imenovala cesarica. Tako je razglašeno bilo v angleškem uradnem listu.

Grška kraljeva rodovina se je podala na Laško, vlado ima zdaj v rokah predsednik kraljevega sveta, Kumunduros. Po Grškem se je raznašala novica, da kraljeva rodovina ne misli več vrniti se. Ali je tu tudi kak zajec za grmom?

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 28. apr. Gozdne postave v Avstriji se imajo pregledati. Že leta 1843 se je prevdarjalo, kako bi se samovoljno in škodljivo izsekovanje gozdov vstavilo in izdala se je gozdna postava od 3. dec. 1853. Leta 1868 obravnaval je te zadeve agrarični kongres, ki je priporočal, da naj se gozdne postave pregledajo. Ravno to je zahtevala zbornica poslancev. Minister kmetijstva je vsled tega deželni odborom, kmetijskim in gozdarskim družbam razposlal 31 vprašanj, na katera imajo odgovoriti. Deželni predsedniki pa bodo sklicali posebno komisijo, ki bo imela pretresati te odgovore. Prav in potrebno je, da se za gozdarstvo kaj stori, preden se vse izseka in po mnogih krajih napravi nov Kras. Nekteri ljudje nimajo druzega pred očmi kakor lastni dobiček, in jim ni mar, ali za njimi trava raste ali ne. Napačno pa je misliti, da samo kmetje tako delajo. Ni dolgo tega, kar je neki dobro znani gospod od iškega grofa kupil celi hrib, da ga je posekal in les za drva v Ljubljano prodal; ni pa videti, da bi se bil posekan hrib obsejal z mladimi drevesci. Če pride kdo naših ljudi v komisijo, ki jo imajo sklicati deželni predsedniki, bi ne bilo napačno tudi omeniti, kako hudo se našemu kmetu glede gozdov godi. Nočemo govoriti o Jelovci, kjer naši gorenjski kmetje že toliko let zastoj čakajo, da se jim odkažejo deli, opozoriti hočemo na neko drugo prikazen. Gospod Viktor Ruard je l. 1869 in 1870 v jeseniških planinah kupil 900 oralov gozda za 4000 gld., ki jih je moral plačati v petih polletnih obrokih. Plačal je tedaj za oral 4 gld. 44 kr. Kranjsko industrijalno društvo kupilo je na Belci, Martalku in Belempotoku 1400 oralov, na Mali pišenci pa 900 oralov, tedaj skupaj 2300 oralov za 9230 gld., ktere je vsled ministerjalnega od-

loka od 30. jan. 1871, št. 28.907 in 19. dec. 1872 št. 32.049 plačalo v šestih polletnih obrokih. Oral ga je tedaj stal 4 gld.

Kako pa so gozd plačevali naši kmetje na Notranjskem? Srenja Buje, kakor se mi poroča, kupila je od c. graščine postonske košanski gozd, ki merile 116¹/₃ oralov; pa vsled ministerjalnega odloka od 12. avgusta 1870 št. 23.495 morali so v treh letih za ta gozd plačati 8150 gld., tedaj 70 gld. za oral! Res je sicer, da gozd se od gozda jako loči, ali kdor pozna gozde na Notranjskem in naše gorenjske gozde, mi bode pritrnil, da med njimi ni tako velikanskega razločka, da bi bili notranjski osemnajstkrat toliko vredni, kakor naši gorenjski.

Nikakor nočem grajati, da so se naši gorenjski gozdi gosp. Ruartu in industrijalnemu društvu tako po ceni prodali. Ministerstvo je gotovo na ta način hotelo pripomoči k povzdigi industrije domače. A želeli bi, da bi se na enak način podpiralo tudi kmetijstvo, ki je najmočnejša podlaga vsakere države, ki pa brez zadostnih gozdov ne more obstati in še manj napredovati.

Iz Črnomlja, 28. aprila. Kakor vže znano, napravila je narodna čitalnica tukajšno opereto „Tičnik“. Zadnji dopisnik ignorira nekako glavne moči, ki so v prvi vrsti spravili opereto na oder, med kterimi sta posebno gospica J. Kapele-tova in g. J. Hočevnar učitelj. Vsakdo vé, koliko časa in truda potrebuje taka stvar, in gospod Kočevnar je gotovo kos temu in kot prijatelj godbe se je dovolj potrudil. Prav tako gospica J. Kapeletova, ki je spremljevala petje na glasoviru, in reči smemo, da brez teh moči bi ne bili čuli „Tičnika“. Vsakemu svoje! —

Delalnih moči je tukaj dovolj; dobro in gotovo koristno bi bilo, da bi se še kaj napravilo.

Opereta je jako dopadla; vrli skladatelj pa naj bi ne odnehal v svoj stroki, kakor se je glasila napitnica g. skladelju B. Ipavcu.

Iz mariborske okolice, 27. aprila. G. Seidl že dolgo preseda naši okolici, zlasti srenji kamški, kjer po milosti nemčurjev županuje že več let, dasi dozdej tam še svojega stanovanja ni imel. §. 39 srenjskega volilnega reda sicer določuje, da se v srenjski odbor ne smejo voliti ljudje, ki v srenji ne stanujejo, in po §. 34 mora politična gosposka zavreči take volitve. G. Seidl je sicer na videz naznanil, da stanuje v Kamci v hiši št. 15, a pred volitvijo bil je prazen le hlev št. 15, v hiši pa je stanoval Seidlov prijatelj, kramar Nace Nasterer, ki je 22. t. m. umrl in g. Seidlu dal priliko, da zdaj zamore vsaj fakično stanovati v njegovi hiši. Dozdej je stanoval v Mariboru, koroške ulice št. 224, kamor so morali romati kamški srenjčani, ki so imeli pri županu kak posel. A velikokrat so morali priti zastoj. G. župana ali ni bilo doma, ali pa ni imel dotičnih pisem pri rokah, da bi bil vstregel srenjčanom, ktere je imel zastopati. Tudi sicer je g. Seidl jako slabo opravljal svojo službo. Že od l. 1873 sem srenji ni dal nobenega računa; ravno tako se nič ne vé o denarjih, ki jih je pobiral za srenjske kamnolome. In še denarjev, ki jih za druge pobira, redno ne odrajuje. Gospod učitelj že za več let ni prejel šolnine, ktero je g. Seidl pobiral.

Kamčani so se zaradi neredov za Seidlovega županovanja pritožili že večkrat pri okrajnem glavarstvu mariborskem in pri c. namestništvu v Gradcu, pa bi bili kmalo skoro zaprti, g. Seidlu pa se ni zgodilo nič. Med tem, se ve, da se je mnogo spemenilo in g. Seidl, ki

je takrat veljal še za bogatega moža, prišel je med tem po zvezi svoji z glasovitim Brandstetterjem skoro na kant. Na pokojnini so mu tretjino priškrbili, posestvo cenili in celo dnino državnega poslanstva zaprli; in ko je prišlo zborovanje deželnega zbora, prišla je od 5 strank prepoved tudi na dnino deželnega poslanstva. Kje bodo tedaj srenčanje kamški iskali odškodovanja, če gosp. Seidl z lepa ne poravna, kar se mu je za srenjo izročilo? Odločno pravijo, da ne plačajo več in da vsa odgovornost zadene tiste, ki ga po vsej sili hočejo imeti!

Z Dunaja, 29. aprila. Pravi Dunajčan si slovanskih narodov ne more drugače misliti ali pred oči staviti, kakor slovenski kmet cigana; tako jih tudi risajo po humorističnih dunajskih listih, namreč Čeha s širokim zabuhlim obrazom, širokimi ustmi in raztegnjenimi ušesi, za portrete Jugoslovancev so jim Slovaki, kakoršni po svetu lonca vežejo in po Dunaji tlak kopljejo in blato odpravljajo. Sploh je Dunajčanom Jugoslovanci, bodi si Slovenec, Hrvat, Slovak, Srb ali Dalmatincec, nečedna stvar, ki ne pozna niti robca za nos, niti glavnika za lase, niti ščeti, niti mila (žajfe) in vode, ki ne pozna nobenega razločka med tem, kar je njegovo in tuje, ki v boju sovražniku posebno streže po ušesih, nosu in glavi itd.

Pri takih poimih o Jugoslovancih se Dunajčanom — in Dunajčani so vsaj v tem obziru večidel tudi tisti, ki so pred vladni voz vpreženi, ni čuditi, da jim je Turek ljubši od Slovana, ni se čuditi dosedanji politiki Avstrije zoper jugoslovanske vstajnike in za Turke, politiki, ki so jo delali in netili skoro izključljivo le „Dunajčani“. Ta politika, izvirajoča večidel iz mnenja in nagnjenja Dunajčanov, ki menda vsi robce za nos, glavnike in milo poznajo in večidel celó rokovice nosijo, je veljala gotovo bolj nečednim ljudem, kakoršne si mislijo Jugoslovane, nego narodom samim in njihovim načelom, in je bila vtemeljena s popolno nevednostjo, popolnim nepoznanjem ljudi in razmer na turškem jugu. Vendar bi bilo težko Dunajčane prepričati, da Jugoslovani niso taki, kakoršne si oni mislijo, marveč tudi ljudje, ki imajo vrh tega bister um in posebno nagnjenje k pravi svobodi — ne k novodobnemu nemškemu liberalizmu. Če bi človek skušal Dunajčanom vcepiti to prepričanje, bilo bi to prazno prizadevanje, govoril bi gluhim, pisal slepim.

Tem bolj se je tedaj čuditi, če se list, kakor dunajska vojaška „Wehrzeitung“, ki je v ozki zvezi z vojnim ministerstvom, potegne za Jugoslovane in pripozna to za potrebno, čemur se avstrijska vlada na vse moči vpira. Dozdej je bilo v Avstriji strogo prepovedano pisati o tem, da bi bilo za našo državo koristno, ako si pridobimo Bosno in Hercegovino, še ostreje pa so pazili na to, da ni nihče pisal za združenje vseh neavstrijskih Jugoslovancev, ker to je bilo „veleizdajalstvo“. Zdej pa vojaški list „Wehrztg.“, v sedanjem času gotovo jako važno glasilo, sam naravnost pripozna, da bi bilo pridobjenje Bosne in Hercegovine Avstriji zelo koristno, da so Slovani zunaj Avstrije postali krepki in da se njihovi želji po zedinjenju ne more nihče vstavljati in če bi se tudi, zabranil tega zedinjenja vendar ne bo. Dalje piše omenjeni list, da gnjila Turčija, tedaj tista Turčija, kteri na ljubo je Avstrija zapravila vse simpatije Jugoslovancev, se ne more zdržati, ampak mora propasti, da njene propada nihče vstavil ne bo.

Tako piše „Wehrztg.“, kteri se ne sme podtikati prijaznost do Slovanov, pač pa na-

sprotno. Slovanski in Slovanom prijazni listi so res vse to že prej pisali, a bili so zato preganjani. Da je zdaj pa tudi vojaški list prišel do tega spoznanja in to očitno priznava, to je pomenljivo znamenje, da bo Avstrija presukala dosedanjo politiko in sicer nikakor Slovanom na kvar. Upajmo!

Judovski in liberalni listi so se vrgli te dni iz jeze nad Rodiča, da pri ustajnikih ni več opravil s svojim prigovarjanjem, kakor Andrassy s svojimi „reformami“. Zagnali so novico, da bo premeščen in na njegovo mesto postavljen drug avstrijski general, a ne Maroičić, ker se tudi ta Slovanom preprijazen zdi. No, morda bosta za to stopinjo boljše generala Auersperg ali Wagner, ki sta se pri dalmatinskem puntu tako skazala, tedaj ljudi in deželo bolj poznata, ko drugi. Sicer pa se ne verjame, da bi se ministerstvo upalo eksperimentirati z Dalmatinci, ker se je pri njih enkrat že hudo spekle, posebno zdaj tako eksperimentiranje ni varno, ko ukraj gorá vse gori in tudi iskre na ta kraj leté. Dunajski judje so pač, kakor s svojim bogastvom, tudi s svojim vplivom pri kraji in beseda „liberalizem“ je zgubila po večem že svoj blišč, Dunajčani postajajo trezni.

Domače novice.

V Ljubljani, 2. maja.

(Kakor gospod, tak hlapec.) Iz Ljubljane nam je došel sledeči dopis: „Preteklo nedeljo zvečer je v neki tukajšnji gostilnici bil med drugimi tudi nek c. k. uradnik niže vrste, menda Nemeč po rodu. V pogovoru, ki se je sukalo krog različnih reči, reče naenkrat brez vsega vzroka ta uradnik z glasom, ki se je po vsi sobi razlegal: „Komur se slovenski jezik lep zdi, tisti mora imeti oslov-ska ušesa“. Tem olikanim besedam je sledila primerna polivka na Slovence, njihov narod, jezik itd. Narodnjak, slučajno nazoč, je potem zavrnil tega nemškega olikanca tako, da so mu vsi nazoči, med kterimi ni bilo razen njega nobenega Slovenca, živahno ploskali in predrznež je moral pobrati svoja kopita in potepeno oditi.

Tako se nam piše in naznanja tudi ime omenjenega sicer zelo nizkega c. k. uradnika s pričami vred, ki so to slišale in zamorejo resnico dokazati, če bi kaka slavna c. k. urad-nija hotela nesramnega človeka v disciplinarno preiskavo dati z avoljo c. k. uradniško čast zasramovajočega obnašanja in žaljenja slovenskega naroda. Nam sicer ta dogodba ni nova, ker smo več enakih že slišali, in tudi ne tir-

jamo, da bi se ta človek, čegar imena za zdaj javno ne povemo, kaznoval, kajti slovenskemu narodu se nič ne pozná, če se taki neumni in nesramni subjekti va-nj zaletavajo.

(„Turški list“) polni zdaj svoje prostore z govori svojih ljubljencev v deželnem zboru kranjskem, o kterih smo že mi rekli, da niso vredni tiska v stenografičnem zapisniku. No, če se nemčurji nad njimi veselé, saj se to godi na njihove in na stroške dispozicijskega fonda. Naj imajo veselje in naj jim taka brozga dobro takne.

(Prvi maj) je bil zelo svojeglaven. Ta dan dijaki in dijaški zavodi nimajo šole, tedaj se podajo na različne kraje v okolico mesta. Letos jim je vreme nagajalo, ker so se oblaki v višavi prepirali in spuščali dež in solnce na zemljo.

(Meščanski zavod zn. umestovanje vojakov v Ljubljani) je imel 30. aprila svoj letni zbor pod vodstvom g. J. N. Horaka. Iz sporočila g. prvomestnika je razvidno, da ima društvo lastno kasarno brez dolgá, nekoliko zemljišča in 1566 gl. 65 kr. gotovine. Društvena blagajnica se je v preteklem letu pomnožila za 542 gl. 77 kr. — Pri dopolnilni volitvi odbora so bili z večino glasov izvoljeni sami narodnjaki in sicer: gg. Dolinar Andrej, Drašlar Franc, Peterca Franc, Strzelba Josip in Več Janez.

(Somenj o sv. Jakopu) prvi dan ni bil nič kaj živahen, ljudi je bilo malo več ko o navadnih tržnih dnevih. Živine smo videli nekaj lepe, a kupcev malo, tudi cena ni bila posebno visoka. Trgovci z blagom so imeli jako malo kupcev. Se pač povsod pozna, da ni denarja v deželi.

(Slovensko gledišče.) Jutri 3. t. m. se boste na korist gospice Namretove igrali dve igri, namreč „Dva gospoda pa eden sluga“, burka v 1 dejanji z godbo, katero je zložil g. Stöckl, in „Čarobne gosli“, že znana lična opereta. Gospica Namretova je ne le jako pridna in porabljava igralka, ampak tudi pevka „dramatičnega društva“, zato je želeli, da ji občinstvo svoje priznanje za vse to skaže s polno hišo tim več, ker ste tudi igri, kteri si je izbrala, prav mični.

Razne reči.

— Iz Amerike. Čast. gosp. A. Gros, sedaj pater Severin, oskrbljuje že skoro eno leto svojo lastno duhovnijo v Šent-Jozefu, precej veliko kranjsko misijonišče v Šent-Štefanu, in razun tega samostan Benediktinarc, v kterem biva po 22 do 25 oseb. Dela pravi, ima dovolj;

zdrav in zadovoljen čestita zlasti prizrčno součencu svojemu g. K. H. k temu, da vstopi v samostan, češ, rajši bi te imel tukaj, kjer bi moči tvojih bolj potrebovali, vendar Bog, ki človeka vodi, naj ti dodeli tudi stanovitnost v dobrem do konca nasproti vsem zaprekam.

— Iz dvajset vzrokov. Ko se je približal kralj Ljudevik XV. nekemu, oglasila se je pri njem najprej deputacija mestnih mož. Najprvo so se opravičevali, da ga niso sprejeli s pokom topov, rekoč, da so to opustili iz dvajset vzrokov. „Prvi vzrok je, vaše veličastvo, da topov nimamo; drugi“ — „O, ne trudite se dalje“, seže v besedo kralj; „prvi vzrok zadostuje tako popolnoma, da vam prav rad odpustim družih devetnajst.“

Umrlí so:

Od 28.—30. aprila. Marija Jarst, maš. vod. otrok, 1³/₄ l., za možg. mrtvoudom. Anton Gosar, jetnik, 29 l., za pljučno sušico. Jakob Keber, gostač, 74 l., za starostjo. Filip Spindler, zidarja otrok, pol ure star, za slabostjo vsled prezgodnega poroda.

Eksekutivne dražbe.

5. maja. 2. Jan. Hrovatin-ovo iz Mereč (720 gl.). — 2. Jan. Mršnik-ovo iz Smerja (2500 gl.). — 2. Martin Penko-vo iz Pariz (1400 gl.). — 2. Jan. Vičič-ovo iz Čelja (2600 gl.), vse v Bistrici. — 2. Matija Lazer-jevo iz Gaberij (145 gl.) v Novem mestu. — 3. Matija Kuster-jevo iz Viševka v Kranji. — 2. Mat. Bajuk-ovo iz Radoš (1273 gl.) v Metliki. — 2. Fr. Gutman-ovo iz Mrtovca (2295 gl.) v Ratečah. — 2. Jan. Žabkar-jevo iz Račkoga vrha (80 gl.) v Krškem.

6. maja. P. Martin Rot-ovo iz Laz (320 gl.) na Vrhniki. — 3. Blaž Pernuš-ovo iz Srednje Bele v Kranji. — 2. Fr. Lovko-vo iz Jezera (836 gl.) — 2. Agate Martinčič-ovo iz Jezera (857 gl.), oba v Logatcu. — 2. Tom. Ravnahrib-ovo iz Trsta (730 gl.) na Vrhniki. — 2. Fr. Meze-jevo iz Dolenje planine. — 2. Luka Turšič-ovo iz Begunj. — 2. Andr. Turšič-ovo iz Dolenje vasi (260 gl.). 2. Marije Logar-jeve iz Gorenje vasi (6061 gl.). — 2. Jan. Vidrih-ovo iz Rakeka (2677 gl.). — 2. Blaž Osbald-ovo iz Gor. Logatca (2144 gl.), vse v Logatcu. — 3. Tone Gržek-ovo iz Sinadol (967 gl.). — 3. Miha Maslo-vo (300 gl.). — 5. Miha Hreščak-ovo iz Sinadol (1125 gl.), vse v Senožečah. — 3. Mohor Jelovčan-ovo (4150 gl.) v Loki. — 3. Štef. Ločnikar-jevo iz Studenčič (1899 gl.). — 3. Jože Mavc-ovo iz Dolenjega dola (1038 gl.). — 3. Matej Drobnič-ovo iz Goriciče (840 gl.). — 3. Jan. Kastelic-ovo iz Police (659 gl.). — 3. Tone Žitnik-ovo iz Gradišča (1180 gl.), vse v Ljubljani.

Telegrafične denarne cene 1. maja.

Papirna renta 64.65 — Srebrna renta 68.75 — 1860letno državno posojilo 109.25 — Bankine akcije 870 — Kreditn. akcije 140.60 — London 119.80 — Srebro 102.80 — Ces. kr. cekini 5.64 — 20frankov 9.54¹/₂.

Nova slika.

Izšla je v Beču velika in umetniški izdelana slika

Vodje i junaci iz ustanka u Bosni i Hercegovini:

Luko Petković — Mičo Ljubibratić — Bogdan Zimonić — Milovan Bošković — Peko Pavlović — Lazar Sočica — Melentije Perović — Petar (Pecija) Petrović — Stojan Kovačević.

Slika je litografil A. Šibert. — Slika je sè slovanskim podpisom. — Slika je 90 centimetrov dolga a 63 centim. široka.

Cena je slici 1 for. 20 kr.

Naročbine se pošiljajo na ovo adresu:

P. Janković, Wien III. Ungargasse Nr. 2.

Novci se pošiljajo v plačenim pismu ili po poštnoj nakaznici, kakor je komu ljubo, tudi na listnici se lahko javi, pa se mu po poštnem povzetku pošlje.

Preprodavci, koji za gotovi denar naroče najmanj 10 slik, dobivajo komad po 1 for. in franco pošiljanje.

Cena je tako nizka, da je vsak nabaviti more.

Brez ove velike in umetniški izdelane slike ne bi trebala, da bi bila ni jedna družina, koja se interesuje za vstanek v Bosni in Hercegovini.

(26-1)